

Επιχειρήσεις Βάθους

Γράφει ο Αντγος ε.α. Νικόλαος Λάζαρης

Η πρόσφατη εμπειρία από συρράξεις σε θέατρα πολέμου ανά τον κόσμο, έδωσε ευκαιρία στους στρατιωτικούς επιτελείς-μελετητές πολλών σύγχρονων στρατών να επιβεβαιώσουν ή/και να βελτιώσουν την [θεωρητική πλευρά της στρατιωτικής επιστήμης](#), μέσα από την πρακτική εφαρμογή κανόνων και αρχών.

Έτσι λοιπόν κάνοντας αναφορά για το [θέατρο πολέμου](#), το οποίο είναι κατ'εξοχήν διακλαδικό, οι διεθνείς τάσεις προσδιορίζουν 4 κανόνες ή λειτουργίες:

1. **Διαμόρφωση του επιχειρησιακού περιβάλλοντος**, έτσι ώστε να "εμφυτευθεί" στο μυαλό του αντίπαλου(πρωτίστως της πολιτικής του ηγεσίας) το αίσθημα της αμφιβολίας περί του νικηφόρου αποτελέσματος κάποιου στρατιωτικού εγχειρήματος και επομένως ο φόβος της εθνικής και πολιτικής ήττας και της απώλειας οικονομικών πόρων της χώρας τους. Ο φόβος της ήττας δημιουργεί την αναστολή της πρόθεσης του αντίπαλου για πολεμική ενέργεια (επιθετική ή αμυντική), αποδεχόμενος ίσως και αναίμακτα τους όρους του νικητή. Αυτό επιτυγχάνεται με τις πληροφοριακές-ψυχολογικές επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις των ΜΜΕ.
2. **Προσβολή της συνοχής του αντίπαλου**, που θα τον αναγκάσει να χάσει τη διοίκηση και τον έλεγχο των δυνάμεών του και των πλουτοπαραγωγικών του πηγών. Προσβολή των ένοπλων δυνάμεων

του σε χρόνο και τόπο που δεν είναι καθόλου βολικά γι' αυτόν. Βασικά προσβολή του κέντρου βάρους του, ανιχνεύοντας και καταστρέφοντας τα αποφασιστικά σημεία που το στηρίζουν. (Εμμεση προσέγγιση)

3. **Προστασία της συνοχής της δικής μας δύναμης**, με διατήρηση του ηθικού και της ενότητας του αντικειμενικού σκοπού
4. **Δημιουργία και εκμετάλλευση ευνοϊκών συνθηκών**, με την απόλυτη επιχειρησιακή επίγνωση της κατάστασης, ταχύτερη λήψη απόφασης και διατήρηση υψηλότερου επιχειρησιακού ρυθμού σε σχέση με τον αντίπαλο.

Με βάση τα παραπάνω, σε ένα σύγχρονο θέατρο επιχειρήσεων, σε επιχειρησιακό αλλά και σε τακτικό επίπεδο, διαδραματίζονται 3 βασικές ενέργειες, σε σχέση με τον αντίπαλο: Ο εντοπισμός του, η καθήλωσή του και η προσβολή του.

Εντοπισμός σημαίνει, απόκτηση πληροφοριών σχετικά με τις θέσεις του, τις δυνατότητές του, τις προθέσεις του και τις αδυναμίες του. Ο εντοπισμός του αντίπαλου είναι αναγκαίος και επιτακτικός προκειμένου να ακολουθήσει η καθήλωσή του και στη συνέχεια η προσβολή του.

Καθήλωση σημαίνει απαγόρευση του αντίπαλου να πετύχει τους στόχους του, παρενόχληση και αποπροσανατολισμός, στέρηση της ελευθερίας κινήσεων του αντίπαλου, έτσι ώστε να αυξήσουμε τη δική μας ελευθερία κινήσεων.

Η προσβολή του αντίπαλου, είναι αποτέλεσμα της δικής μας μεγαλύτερης ελευθερίας κινήσεων που εκφράζεται με:

- Ελιγμό, δηλαδή κίνηση και τοποθέτηση δυνάμεων σε τόπο και χρόνο σε σχέση με τον αντίπαλο, έτσι ώστε ο τελευταίος να απειλείται σοβαρά χωρίς να μπορεί να αντιδράσει αποτελεσματικά.
- Πλήγμα το αντίπαλου αιφνιδιαστικά με πυρά ή/και με υπέρτερη δύναμη σε τόπο και χρόνο, ώστε να ηττηθεί.
- Εκμετάλλευση των ευνοϊκών για μας αποτελεσμάτων του πλήγματος που έχουμε καταφέρει στον αντίπαλο.

Οι τρεις αυτές ενέργειες, είναι δυνατόν, ανάλογα με το επίπεδο διοίκησης, να εξελίσσονται ταυτόχρονα ή σταδιακά ή εναλλασσόμενα. Για παράδειγμα σε επίπεδο μεγάλου σχηματισμού, με την ύπαρξη και διάθεση πολλών μέσων, οι τρεις λειτουργίες είναι πιο εύκολο να εκτελούνται παράλληλα, απ' ό,τι σε επίπεδο ταξιαρχίας, που τα διατιθέμενα μέσα και οι δυνάμεις είναι λιγότερες.

Για να είναι δυνατή όμως η εκτέλεση αυτών των τριών βασικών ενεργειών, οι επιχειρήσεις και [ειδικότερα οι χερσαίες επιχειρήσεις](#), πρέπει να σχεδιάζονται και να οργανώνονται στα πλαίσια της συνέργειας, αλλά και του γεωγραφικού χώρου, σε επιχειρήσεις βάθους, εγγύς επιχειρήσεις και επιχειρήσεις μετόπισθεν.

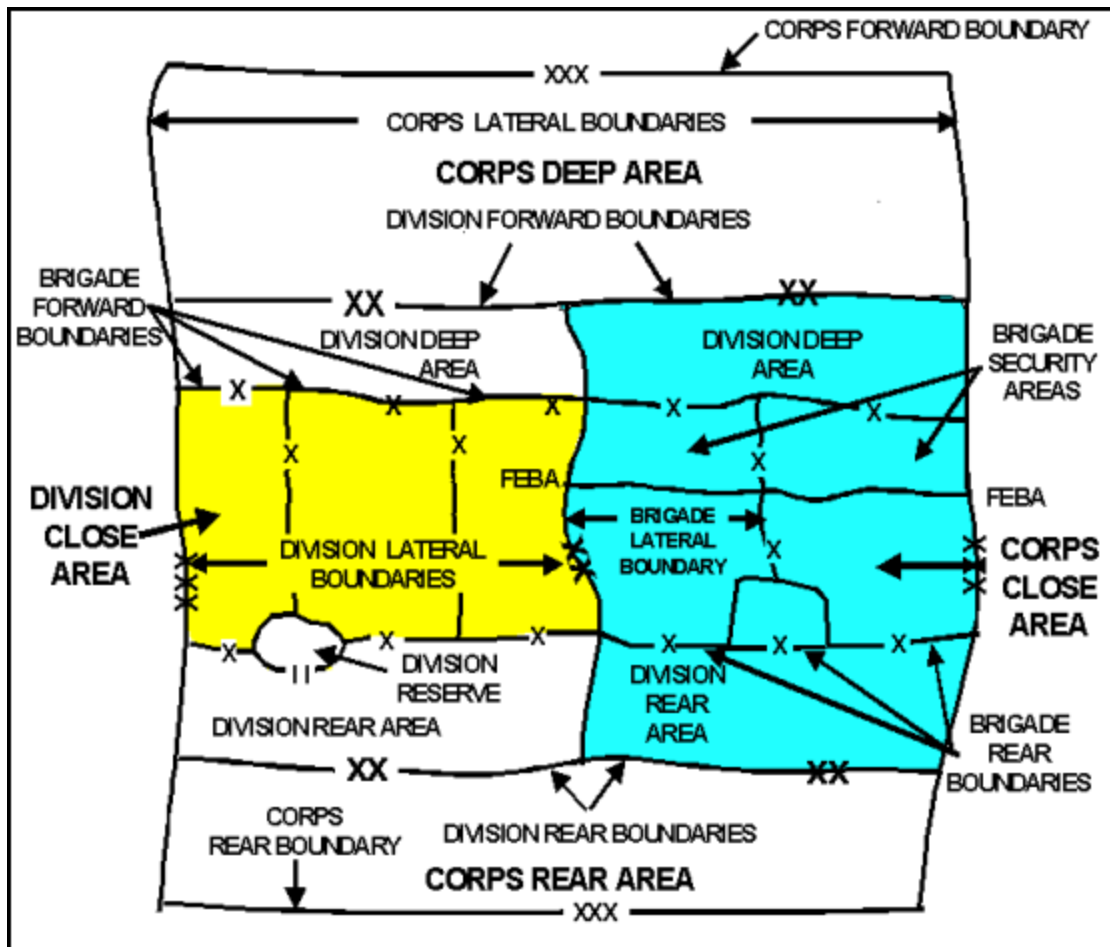
Οι [επιχειρήσεις βάθους](#), έχουν σαν σκοπό να εντοπίσουν και να προσβάλουν εχθρικές δυνάμεις, εγκαταστάσεις και στρατηγεία, σε βάθος της εχθρικής ζώνης μάχης και της ζώνης συγκοινωνιών, με σκοπό να εμποδίσουν τον εχθρό να επιτύχει τους δικούς του στόχους και να περιορίσουν την ελευθερία κινήσεών του. Το βάθος προσδιορίζεται σε χρόνο, χώρο και εξαρτάται από τα διατιθέμενα μέσα και το επίπεδο επιχειρησιακής ικανότητας του δικού μας προσωπικού.

Οι [εγγύς επιχειρήσεις](#) είναι η άμεση εμπλοκή δυνάμεων με σκοπό την φθορά και την μείωση της μαχητικής ικανότητας του αντίπαλου.

Οι [επιχειρήσεις μετόπισθεν](#), διασφαλίζουν την ελευθερία κινήσεων, με την προστασία ζωτικών χώρων και εγκαταστάσεων, δυνάμεων και μέσων και γραμμών επικοινωνιών, ώστε να λειτουργεί το ρεύμα διοικητικής μέριμνας και να μετακινούνται οι εφεδρικές δυνάμεις, όπου και όταν απαιτείται.

Μόνο με σωστό συντονισμό αυτές οι τρεις επιχειρήσεις μπορούν ν' αποδώσουν, έχοντας αρμονική ζεύξη διεύθυνσης και ελέγχου, ανά επίπεδο διοίκησης.

Ο συνδυασμός επιχειρήσεων βάθους, εγγύς και μετόπισθεν, βοηθά ένα διοικητή στην εκτίμηση του ορθού συσχετισμού δυνάμεων, ως προς τον χρόνο, τον τόπο, τα μέσα και τις προθέσεις του. Αυτό που πρέπει να επιδιώκεται πάντα, είναι η ταυτόχρονη διεξαγωγή επιχειρήσεων βάθους και επιχειρήσεων εγγύς, διότι ο αντίπαλος καταβάλλεται πιο εύκολα, όταν προσβάλλεται ταυτόχρονα σε όλο του το βάθος!

Σχηματική παράσταση προσδιορισμού περιοχών διεξαγωγής επιχειρήσεων βάθους, εγγύς και μετόπισθεν. (Πληγή)

Ας επικεντρωθούμε όμως στις επιχειρήσεις βάθους, γιατί σ' αυτές ο ρόλος των ειδικών δυνάμεων, ή των δυνάμεων ειδικών επιχειρήσεων, είναι σημαντικός. Οι επιχειρήσεις βάθους συμπεριλαμβάνουν επί μέρους επιχειρήσεις όπως:

- Παραπλάνηση/Εξαπάτηση. Επιδιώκεται ο αποπροσανατολισμός του αντίπαλου, ως προς τη δράση μας, με αποτέλεσμα να ακολουθεί τρόπο ενέργειας, που θα τον οδηγήσει σε σφάλματα, ενώ θα αυξήσει την ελευθερία κινήσεων των δικών μας δυνάμεων.
- Συλλογή πληροφοριών και εντοπισμός στόχων. Επιτυγχάνεται πληρέστερα συνήθως από επίπεδο σώματος στρατού και άνω, γιατί εκεί υπάρχει διαθεσιμότητα των κατάλληλων μέσων για την απόκτηση πληροφοριών σχετικά με εχθρικά συστήματα διοίκησης και ελέγχου, γραμμές συγκοινωνιών, αντιαεροπορικά μέσα, μονάδες και εγκαταστάσεις διοικητικής μέριμνας, και εφεδρικές δυνάμεις.

- Απαγόρευση. Με τις επιχειρήσεις απαγόρευσης, επιδιώκεται η παρεμπόδιση του αντίπαλου να ενισχύσει τις κύριες δυνάμεις του, ή να αντιδράσει στις εγγύς επιχειρήσεις αποτελεσματικά και έγκαιρα, με την πρόκληση φθοράς, σε στόχους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Για την διεξαγωγή επιχειρήσεων βάθους, χρησιμοποιούνται:

- Πυρά (Πυροβολικό Μάχης, πύραυλοι εδάφους-εδάφους/αέρος, ναυτικό πυροβολικό κλπ)
- Ηλεκτρονικός πόλεμος
- Ψυχολογικός-Πληροφοριακός πόλεμος
- Μη επανδρωμένα αεροσκάφη
- Επιθετικά ελικόπτερα
- Μαχητικά αεροσκάφη,
- Μονάδες επιτήρησης
- Μονάδες ειδικών επιχειρήσεων
- Αεροκίνητες ή/και αεραποβατικές δυνάμεις.
- Ναυτικές δυνάμεις

Η διεξαγωγή επιχειρήσεων βάθους μόνο με πυρά, δεν επιφέρει ικανοποιητικό αποτέλεσμα, γιατί ο αντίπαλος προσαρμόζεται και λαμβάνει μέτρα αυτοπροστασίας που ελαχιστοποιούν τ' αποτελέσματα των πυρών. Ο συνδυασμός πυρών και μονάδων ελιγμού ή/και μονάδων ειδικών επιχειρήσεων τον αναγκάζουν να αντιδράσει, με αποτέλεσμα να εκτίθεται.

Σε όλες τις παραπάνω επιχειρήσεις, όλες οι κατηγορίες μονάδων είναι δυνατόν να συμμετέχουν. Περισσότερο όμως εμπλέκονται μονάδες ειδικών επιχειρήσεων και ταχικίνητες μονάδες ελιγμού. Ειδικότερα στις επιχειρήσεις απαγόρευσης, όταν χρησιμοποιούνται ταχικίνητες μονάδες ελιγμού, αεροκίνητες/αεραποβατικές δυνάμεις ή/και αμφίβιες δυνάμεις, σε συνδυασμό με υποστήριξη πυρών από πολεμική αεροπορία, επιθετικά ελικόπτερα, και πυροβολικό ξηράς ή ναυτικό κατά περίπτωση, το αποτέλεσμα είναι καταλυτικό εις βάρος του αντίπαλου.

Ο συγχρονισμός ενεργειών και [η σχεδίαση της στοχοποίησης](#), που βασίζεται στην εξάρθρωση των αποφασιστικών σημείων του αντίπαλου, είναι πολύ σημαντικοί παράγοντες στην επιτυχία των επιχειρήσεων βάθους.

Με τη στοχοποίηση, εντοπίζονται όλοι οι στόχοι στην περιοχή του αντίπαλου που η προσβολή τους θα επηρεάσει ευμενώς τις φίλιες επιχειρήσεις, αναλύονται και προτεραιοποιούνται, μελετάται το προσφορότερο μέσον προσβολής τους και το αποτέλεσμα που επιδιώκεται από αυτή την προσβολή και εκτελείται λεπτομερής συντονισμός μέσων και προσωπικού σε τόπο και χρόνο, για την υλοποίησή της. Από εδώ απορρέουν συγκεκριμένες [αποστολές που ανατίθενται σε μονάδες ειδικών επιχειρήσεων](#).

Ένα σημείο που χρειάζεται προσοχή, είναι ότι κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων βάθους, επίλεκτα τμήματα και των δύο αντιπάλων, ενεργούν, ή προσπαθούν να ενεργήσουν στα μετόπισθεν του άλλου. Αυτό σημαίνει, ότι όποιος δεν έχει λάβει τα σωστά μέτρα προστασίας ζωτικών γι' αυτόν χώρων, που αποτελούν πιθανούς στόχους για τον αντίπαλό του, θα έχει σημαντικές απώλειες και θα έλθει σε δυσμενή θέση.

Αν οι δυνάμεις ασφάλειας μετόπισθεν δεν είναι κατάλληλα εκπαιδευμένες και έτοιμες ν' αντιμετωπίσουν τα επίλεκτα τμήματα του εχθρού, θα ηττηθούν, με ανυπολόγιστη καταστροφή για τις ένοπλες δυνάμεις της χώρας τους.

Ακόμη και στην περίπτωση αμυντικού αγώνα, ο αμυνόμενος οφείλει να σχεδιάζει επιχειρήσεις βάθους! Αλλιώς, θα επιτρέπει στον επιτιθέμενο αντίπαλό του, ακόμη μεγαλύτερη πρωτοβουλία κινήσεων. Όταν μάλιστα ο τελευταίος διεξάγει με επιτυχία επιχειρήσεις βάθους, κυριολεκτικά τεμαχίζει τις αμυνόμενες δυνάμεις του αντιπάλου του, τις αποκόπτει από τις εφεδρείες τους και διακόπτει τις γραμμές συγκοινωνιών τους. Τελικά η άμυνα καταρρέει!

Οι ειδικές δυνάμεις χρησιμοποιούμενες ορθολογικά και διακλαδικά στις επιχειρήσεις βάθους, δημιουργούν συνθήκες επιτυχούς έκβασης των επιχειρήσεων των ενόπλων δυνάμεων στις οποίες ανήκουν. Τ' αποτελέσματα των ειδικών επιχειρήσεων που μπορεί να μην είναι άμεσα ορατά, επιφέρουν πλεονέκτημα σε βάθος χρόνου και διευκολύνουν τις εγγύς επιχειρήσεις. Οι αποστολές τις οποίες μπορούν να αναλάβουν αυτού του είδους οι μονάδες, λόγω της ειδικής εκπαίδευσής τους και του εξοπλισμού που διαθέτουν, είναι:

- Ειδική αναγνώριση (συλλογή πληροφοριών, καταδείξεις στόχων)
- Δολιοφθορές
- Άμεσες επιθετικές ενέργειες (Προσβολές, καταστροφές, συλλήψεις εχθρικού προσωπικού κλπ)
- Ανορθόδοξος πόλεμος (ειδικά δε, αν στα μετόπισθεν του αντίπαλου υπάρχει φιλικά διακείμενος πληθυσμός ή αντιφρονούντες)

Γενικότερα, οι ειδικές δυνάμεις μπορούν να ενεργήσουν αποδοτικά, εάν τηρούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- Η διακλαδικότητα στη χρήση τους και στην υποστήριξή τους
- Η διοίκηση και έλεγχος στο ανώτατο διακλαδικό επίπεδο, στο οποίο υπάρχει σαφής εικόνα των πολιτικών και διπλωματικών επιδιώξεων, πληθώρα πληροφοριών και μέσων, αλλά και ευρύτερη εκτίμηση της επικινδυνότητας των εγχειρημάτων και των συνεπειών τυχόν αποτυχίας.
- Η αποφυγή χρήσης τους σε αποστολές που μπορούν να αναληφθούν από άλλες μονάδες των ενόπλων δυνάμεων και ειδικότερα σε αμυντικό αγώνα, που είναι τελείως αντίθετος με το δόγμα τους.

- Η ανάθεση αποστολών που επιφέρουν μεγάλο όφελος εάν επιτύχουν, ώστε ν' αντισταθμίζεται η επικινδυνότητα της εκτέλεσής τους και η ανάλωση δυσαναπλήρωτων πόρων που διατίθενται.

Υπάρχουν όμως και περιορισμοί στη χρήση τους, που θα πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπ' όψη.

- Το προσωπικό των ειδικών δυνάμεων που είναι αναλογικά μικρό σε αριθμό, υποβάλλεται σε λεπτομερή διαδικασία επιλογής και έχει μακρόχρονη εκπαίδευση, δεν μπορεί ν' αναπληρωθεί εύκολα, σε περίπτωση απωλειών. Άρα θα πρέπει να χρησιμοποιείται με σύνεση και σε αποστολές που θα επιφέρουν σημαντικό πλεονέκτημα.
- Στις ειδικές επιχειρήσεις, η απαίτηση της λεπτομερούς σχεδίασης, προετοιμασίας, και δοκιμών συνθέτων ενεργειών με όλους όσους συμμετέχουν και υποστηρίζουν, δεν επιτρέπει την άμεση σε χρόνο, εκτέλεση αποστολών. Η επίσπευση εκτέλεσης μιας όχι λεπτομερώς σχεδιασμένης και συντονισμένης αποστολής, εγκυμονεί κίνδυνο αποτυχίας.
- Οι ειδικές δυνάμεις δεν μπορούν να διεξάγουν παρατεταμένες επιχειρήσεις, διότι δεν έχουν τη δυνατότητα συνεχούς υποστήριξης, όπως γίνεται στις συμβατικές δυνάμεις, εκτός και αν αυτό εξασφαλισθεί! Συνήθως το προσωπικό των ειδικών δυνάμεων στηρίζεται σε ό,τι μεταφέρει επάνω του. Επομένως έχουν περιορισμένη αυτονομία.

Οι ειδικές δυνάμεις είναι ένα πολύτιμο "εργαλείο" σε όλο το φάσμα των επιχειρήσεων, αρκεί να χρησιμοποιούνται σωστά. Στις [επιχειρήσεις βάθους](#), μπορούν και πρέπει να πρωταγωνιστούν.

